

Kultivace komunistů, nebo bolševizace ČSSD?

30.května 2006 Josef Mlejnek jr.

Volby 2002 přinesly dosud nevídaný průlom: poprvé dal součet poslaneckých křesel sociálních demokratů a komunistů nadpoloviční většinu, konkrétně 111 míst (v období 1998 - 2002 dal součet KSČM a ČSSD jen 98 křesel). Levice poslední volby vyhrála, o tom nemohlo být sporu, nicméně KSČM stále nebyla pro sociální demokraty přijatelná jako koaliční partner.

Nejen s ohledem na formální platnost bohumínské usnesení, ale též kvůli antikomunismu tehdejšího předsedy strany Vladimíra Špidly. Ten vsadil na spolupráci s KDU-ČSL a US-DEU, tedy s někdejší Čtyřkoalicí. Opřel se proto o nejtěsnější většinu 101 hlasů, což mu do údajného důchodu odcházející Miloš Zeman ostře vyčetl.

Komunisté těží ze slabé volební účasti

Ještě před svým pádem začal Vladimír Špidla koketovat se změnou volebního zákona, konkrétně se snížením volební klauzule na 3 %. Záměr byl zřejmý - napomoci Straně zelených ke vstupu do parlamentu, čímž měly být podpořeny koaliční možnosti sociálních demokratů směrem do středu politického spektra. Jestli však něco expremiér Špidla postrádal, pak především charisma. Definitivně mu zlomily vaz eurovolby v červnu 2004, které naopak přinesly velký úspěch komunistům. Příčinou byla dlouhodobá výhoda KSČM ve srovnání s ČSSD: stabilní a aktivní elektorát, který se k volbám dostavil a díky nízké volební účasti tak zajistil komunistům 20,26 % hlasů a šest křesel v EP. („Proevropská“ ČSSD utřžila tragických 8,76 % hlasů a pouhé dva mandáty). Nešlo o náhodu, ani o Špidlovu neschopnost, spíše se projevila jistá zákonitost. Kromě voleb do Poslanecké sněmovny, kam se namáhají jít volit i vlažní, váhající a přelétaví voliči, slaví při ostatních volbách ve srovnání s ČSSD úspěch spíše KSČM. Děje se tak pokaždé, je-li třeba projevit více aktivity, političnosti, zkrátka to, že členové i významná část příznivců patří ke zvláštnímu druhu zvanému „homo politicus“. Což vyšlo najevo opět na podzim téhož roku, kdy „miláček národa“ Stanislav Gross podobně „projel“ krajské a senátní volby, navzdory nesmírně nákladné megakampani za účasti hvězd showbusinessu a vyhrožování asociální privatizací nemocnic „modrými strakami“ z ODS.

Dveře komunistům otevřeli Gross a Paroubek

Když pak začal Stanislav Gross ztrácet půdu pod nohama i na celostátní rovině, bylo zřejmé, že se v zájmu zachování moci nešítí skoro ničeho, tedy ani spolupráce s komunisty. Leč většina ČSSD tehdy vycítila, že na otevřenou spolupráci s KSČM ještě nenazrála doba. Grossův nástupce Jiří Paroubek tak opět zformoval vládu na původním koaličním půdorysu, ale v české politice se čím dál tím více projevilo schizofrenní dvojvládí. Ve Strakově akademii sice zasedala původní koaliční vláda, nicméně v Poslanecké sněmovně začala důležité zákony prosazovat spíše koalice sociálních

demokratů s komunisty. Jiří Paroubek posléze zcela otevřeně sdělil, jak si představuje ideální povolební uspořádání: menšinovou vládu ČSSD opřenu o spolupráci s komunisty v parlamentu. Co by taková varianta znamenala?

Bližším porovnáním ČSSD a KSČM lze zjistit dvě základní - a dosti opomíjené - skutečnosti. Za prvé, ČSSD je daleko více postkomunistickou stranou, než se obvykle soudí. Vysoké procento členů i funkcionářů tvoří buď reformní komunisté z roku 1968 (jako například Zdeněk Jičínský), anebo normalizační kariéristé, členové Husákovy KSČ (Kraus) či satelitní ČSS (Paroubek, Vyvadil). A za druhé, KSČM je z hlediska počtu členů, hustoty organizační sítě, integrace v komunální politice i potenciální schopnosti členů jednat a ovládat určité instituce či rozhodovací grémia vlastně silnější stranou než ČSSD. Komunisté sice postupně vymírají, avšak strana má stále skoro 100 tisíc členů. Mladších šedesáti let jich sice není více než 25 tisíc, ale ČSSD vykazuje 16 tisíc (a to všech) členů. (Pro srovnání, ODS okolo 25 tisíc.)

Jakékoliv zatažení KSČM do nějakého vládního uspořádání (byť jen v podobě podpory menšinové vlády ČSSD) by jí proto poskytlo obrovské možnosti k posilování její moci a vlivu, k revitalizaci členské základny a možná i k pohlcení, tedy bolševizaci ČSSD. Inu, jak se říká, podej čertu prst...